

17 listopada 1919.

Copia

N° 1143.

do Rady prokuratora
p. W. Baranowskiego
w Rzymie

DO
PANSTWOWEGO URZEDU J.U.R.
W
WARSZAWIE.

1876/Js

RAPORT N° IX.

Obóz w Modenie : W tych dniach zostaje zwinięty obóz w Pontecchio. Komenda Polska Pontecchio i pozostali jency przenoszą się do Modeny, gdzie urządzony jest obóz mogący pomieścić 2000 do 2500 ludzi. Oprócz tego przewidywany jest drugi obóz w Sassuolo (również w obrębie Korpusu Bolonskiego) na 1000 ludzi. Do Modeny ściągani będą wszyscy pozostali Polacy rozproszeni dotychczas po różnych miejscowościach, jak również jency różnych narodowości, poddani polscy których przewiezienia do Modeny zażąda Misja J.U.R.

W listopadzie odszedł pociąg wojskowy z Pontecchio do Krakowa dnia 11 br. , którym odjechało 50 oficerów i 1097 żołnierzy i 18 osób cywilnych (w doczepionym wagonie drugiej klasy) na zlecenie Generalnego Konsulatu w Rzymie.

Sprawa jenców mieszkańców Księstwa Cieszyńskiego.

W uzupełnieniu listu Misji do Państwowego Urzędu J.U.R. z dnia 4 listopada br. za N° 1011 i w odpowiedzi na list Rady Narodowej Cieszyńskiej L 1 = 3550 , podpisany przez Ks. Brzuske, donosi się że Misja poczyniła wszelkie starania, by Niemców ze Szlaska Cieszyńskiego wyprawić

do miejsc ich zamieszkania za Jej pośrednictwem. Odpowiednie instrukcje w tej sprawie sa oddawna udzielone Komendzie Pontecchio.

Uprasza sie o zakomunikowanie tej wiadomosci Radzie Narodowej w Cieszynie, jak równiez że pociagiem dnia 11 bm. odjechali do Kraju następujący Niemcy z Cieszynskiego :

Cichy Jan, Kuppermann Ludwik, Sikora Karol, Schanzl Gustaw, Vogt Otto, Better Karol, Czyż Karol, Chlebus Karol, Jenkner Pawel, Kornas Pawel, Mach Karol, Werber Fritz, Urbanczyk Jan = razem 13 (oficerów)
Sprawa jenców Rusinów.

Ankieta, przeprowadzona przez władze włoskie, na podstawie cyrkularza Ministerjum Wojny N° 48777, o którym doniesiono w raportach N°7 i N° 8 , dała następujący wynik : zapisalo sie do powrotu :

do Galicji	przeszło	19000
na Ukrainie	" "	15000
do Rumunji	" "	1000
do Kolczaka		17

Powyższe dane zostały zakomunikowane Posłowi p. Skirmuntowi, który niezwłocznie doniesł o tem M.S.Z. w Warszawie.

Dodać należy, że powyższa ankieta była przeprowadzona na ogół bardzo niedbale.

Co sie tyczy powrotu Rusinów, którzy wypowiedzieli sie za powrotem do Galicji, to zdaniem Misji należy niezwłocznie do niego przystąpić.

Dotychczas Ministerjum Wojny zgadza sie na skierowanie transportów na Innsbruck, udzielenie eskorty włoskiej do granicy polskiej i zamiane wagonów w Innsbrucku; W tych dniach odbędzie sie konferencja w Ministe-

rum Wojsny z udziałem Kierownika Misji, na której ostatecznie omówiona będzie technika tych transportów.

Należy w każdym razie jaknajrychlej wysłać Misję Polska do Innsbrucku która na terytorjum Austrii będzie dozorowała transporty.

Ministerjum Wojsny jest zasadniczo przeciwnie utworzeniu dużego obozu koncentracyjnego, zamierzając wywozić Rusinów po za granice Włoch bezpośrednio z tych obozów, w których obecnie się znajdują a to, z następujących powodów : 1) dla braku odpowiedniego obozu, mogącego pomieścić kilkanaście tysięcy ludzi 2) dla uniknięcia wzmożenia ruchu kolejowego, nieuniknionego przy koncentrowaniu jeńców w jednym obozie. W obec powyższego trzeba przewidywać że dokumenty podróży będą wydawane jeńcom w Innsbrucku lub Oswiecimiu.

Misja powtórnie pozwala sobie (patrz raport N°7) zwrócić uwagę na fakt istnienia Misji ukraińskiej dla spraw jeńców w Innsbrucku pod kierunkiem kapitana Kyrycy i Szewczyka, która w porozumieniu z tąż Misją w Rzymie, prowadzi ożywioną agitację ukraińską również na terytorjum Włoch. Z Pontecchio nadesłano nam odezwę tego Komitetu /w Innsbrucku/ do jeńców Rusinów we Włoszech, przejęta przez tamtejszą Komendę, której niektóre wyjatki opiewają:

"Rumunja zobowiązała się przepuszczać transporty ukraińskie przez swoje terytorjum. Również Austria i Czechy."

"Sytuacja w Polsce niepewna; zaburzenia wszelkiego rodzaju. W Galicji Wschodniej wprowadzone są szkoły ukraińskie jak również uniwersytet ukraiński, który urządza przedstawienia po wszystkich miastach. Jednakże nie dajcie się obalamuć przez wrogich nam agitatorów. Jeżeli Komenda włoska będzie Was zmuszać do powrotu do Polski, do Kolczaka lub Denikina i do Rumunji, to oświadczyć jej,

./.

że chcecie iść do Petliury. Przesyłajcie nam spisy tych, którzy się oświadczą za Petliura i bądźcie spokojni, że niewola wasza już długo trwać nie będzie".

"Nasze transporty z Niemieckiej Jablonki /Morawy/ już odchodzi na Ukrainę".

Misja nasza zapytuje, czy nie byłoby wskazaniem poinformować o powyższem M.S.Z. w Warszawie? Tutejsze Poselstwo jest już o tem zawiadomione.

Dla informacji donosimy, że transporty ukraińskie z Włoch, w większości, będą szły drogą morską na Konstancję /Wiadomość z Ministerjum Wojny w Rzymie/.

Kierownik Sekcji

Rogowski

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA

L. Dz. 1876/35 dnia 26/ XI 1919 r.
załącz. Wydział